

Judita Danila Černič Zupančič. Ilka Čerpes. Monika Fink Serša. Jadranka Grmek. Andreja Jug. Maruška Kotnik. Evita Lukež. Darja Mrevlje Pollak. Mojca Švigelj Černigoj. Maja Tasič Demšar.

## V ospredje VI: slovenske arhitektke, gradbenice in oblikovalke

Arhitekturna razstava V ospredje VI: slovenske arhitektke, gradbenice in oblikovalke, ki sta jo v sodelovanju z galerijo DESSA pripravila Center arhitekture Slovenije in Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, želi osvetliti spregledani del slovenskega ženskega arhitekturnega ustvarjanja in obenem ponuja možnost, da iz bogatega arhitekturnega opusa 20. in 21. stoletja izpostavimo tista dela, ki so redko razstavljeni in postavljena na ogled javnosti. Ta seveda zato niso nič manj pomembna, kakovostna in večplastna.

Razstava nadaljuje niz, ki je v preteklih letih potekal pod pokroviteljstvom evropskega projekta MoMoWo (Modern Movement Women). Namen strokovne in študijske raziskave je strokovni in širši javnosti predstaviti pomemben del »anonimne« in zamolčane evropske kulturne dediščine 20. stoletja, ki so jo ustvarile ženske, dejavne na področju arhitekture, notranjega in industrijskega oblikovanja, krajinske arhitekture in urbanizma ter gradbeništva.

Tudi šesta v vrsti razstav je posvečena generacijam ustvarjalk, ki so aktivno sodelovale pri snovanju, oblikovanju in označevanju prostora svojega časa. Ustvarjalke, ki jih predstavljamo v nizu šestih razstav, so bile pogosto neme spremljevalke v senci poklicno bolj uveljavljenih in znanih profesorjev, sodelavcev, očetov ali soprogov, le redkim se je uspelo samostojno uveljaviti v svojem poklicu. Zaradi družbenih predsodkov so bile omejene na ozka področja arhitekturnega ustvarjanja, kot so risanje načrtov, parkovne zasnove, notranja oprema in industrijsko oblikovanje, urbanizem, le redko jim je bila dostopna tudi javna in individualna gradnja. Pogosto so bile primorane svoje delovanje še dodatno omejiti, če so si ustvarile družino.

Izbrana dela predstavljajo pomembnejše projektne stvaritve generacij slovenskih ustvarjalk, ki jih je, upoštevajoč čas, razmere in vlogo ženske v času nastanka, treba gledati in ocenjevati z drugačnimi merili kot sicer. Razstava je zasnovana večplastno, s poudarkom na kakovosti del in kompleksnosti ideje ter razkriva ustvarjalno moč posameznih avtoric. Predstavljena so dela arhitektk, gradbenic in oblikovalk.

### V ospredje VI: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja

Ljubljana, Arhitekturna galerija DESSA, 6. marec–3. april 2023

Avtorji idejne zasnove: Polona Filipič Gorenšek, Helena Seražin, Barbara Viki Šubic, Špela Kuhar  
Avtorji letošnje razstave: Miha Benčina, Nives Čorak, Polona Filipič Gorenšek, Ana Medved, Barbara Viki Šubic  
Avtorji besedil: Miha Benčina, Nives Čorak, Polona Filipič Gorenšek, Ana Medved, Barbara Viki Šubic  
Urednica besedil: Vesna Kamin Kajfež  
Jezikovni pregled: Ivan Cepanec  
Oblikovanje grafične podobe: Miha Benčina, Andrej Furlan  
Grafična priprava: Miha Benčina

Avtorji fotografij: Dragan Arrigler, Damjan Gale, Miran Kambič, Bogdan Župan, Boris Vranič, Milena Rupar

Viri slikovnega gradiva: zasebni arhiv Judite Danile Černič Zupančič, zasebni arhiv Ilke Čerpes, zasebni arhiv Monike Fink Serša, zasebni arhiv Jadranke Grmek, zasebni arhiv Andreje Jug, zasebni arhiv Maruške Kotnik, zasebni arhiv Evite Lukež, zasebni arhiv družine Mrevlje Pollak, zasebni arhiv Mojce Švigelj Černigoj, zasebni arhiv Maje Tasič Demšar

Partnerji: Center arhitekture Slovenije  
Arhitekturna galerija DESSA  
Ministrstvo za kulturo

Zahvala: Ilka Čerpes, Gašper Demšar, Monika Fink Serša, Jadranka Grmek, Andreja Jug, Maruška Kotnik, Evita Lukež, Aleksander Lužnik, Miha Maček, Jaša Mrevlje Pollak, Neža Mrevlje, Urša Petja Mrevlje Lozar, Tomaž Novljan, Mojca Švigelj Černigoj, Maja Tasič Demšar, Tadeja Zupančič

Raziskave za razstavo so potekale v okviru razpisa Ministrstva za kulturo. Razstavo je podprla Arhitekturna galerija DESSA.